

Ministerstwo Zdrowia

Departament
Dialogu Społecznego

DSZ.055.5.2026.JP
Warszawa, 07 sierpnia 2026

Szanowna Pani,
w odpowiedzi na petycję numer: 666/2026 w której przedstawiono postulat:

Pacjent może zostać zmuszony do leczenia jeśli zagraża mu pośrednie, bezpośrednie niebezpieczeństwo utraty życia i zdrowia, pogorszenia stanu zdrowia, pogorszenia chorób przewlekłych. Decyzje podejmuje Sąd.

uprzejmie przekazuję poniższe informacje.

Mając na uwadze obowiązujące przepisy prawa, należy wskazać, że prawo pacjenta do wyrażenia zgody na udzielenie świadczenia zdrowotnego, jak również prawo do odmowy takiej zgody, stanowi jedną z podstawowych zasad systemu ochrony zdrowia. Zgodnie z art. 16 ustawy z dnia 6 listopada 2008 r. o prawach pacjenta i Rzeczniku Praw Pacjenta (Dz. U. z 2024 r. poz. 581, z późn. zm.) pacjent ma prawo do wyrażenia zgody na udzielenie określonych świadczeń zdrowotnych albo odmowy takiej zgody, po uzyskaniu informacji w zakresie określonym w ustawie.

Możliwość udzielenia świadczenia zdrowotnego bez zgody pacjenta ma charakter wyjątkowy i wymaga wyraźnej podstawy ustawowej. Obowiązujące przepisy przewidują takie rozwiązania jedynie w szczególnych przypadkach, w tym w przepisach dotyczących ochrony zdrowia psychicznego, przeciwdziałania alkoholizmowi i innym uzależnieniom, zapobiegania oraz zwalczania zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi, a także w regulacjach dotyczących udzielania świadczeń zdrowotnych w stanach nagłych.

W przypadku chorób somatycznych, w tym chorób przewlekłych, co do zasady brak jest podstawy prawnej do sądowego nakazania leczenia dorosłego i świadomego pacjenta wyłącznie z powodu pogorszenia jego stanu zdrowia, jeżeli pacjent skutecznie odmawia leczenia. Odmienne należy oceniać sytuacje, w których pacjent nie jest zdolny do świadomego wyrażenia zgody albo wymaga niezwłocznej pomocy lekarskiej, a ze względu na stan zdrowia lub wiek nie może wyrazić zgody. W takich przypadkach zastosowanie znajdują szczególne przepisy regulujące udzielanie świadczeń zdrowotnych bez zgody pacjenta.

Wprowadzenie generalnej możliwości przymusowego leczenia pacjenta w przypadku pogorszenia stanu zdrowia lub pogorszenia przebiegu chorób przewlekłych mogłoby prowadzić do nadmiernej ingerencji w autonomię pacjenta, jego prawo do samostanowienia

oraz wolność osobistą. Proponowane rozwiązanie oznaczałoby istotne rozszerzenie dopuszczalności ingerencji państwa w sferę decyzji jednostki dotyczących własnego zdrowia, także w sytuacjach, w których pacjent jest osobą dorosłą, świadomą i zdolną do samodzielnego podejmowania decyzji.

Podkreślić należy, że obowiązujący system prawa przewiduje już mechanizmy umożliwiające udzielenie świadczenia zdrowotnego bez zgody pacjenta albo z udziałem sądu, jednak wyłącznie w szczególnych przypadkach określonych w ustawie. Mechanizmy te mają charakter wyjątkowy i służą ochronie życia, zdrowia oraz bezpieczeństwa pacjenta lub innych osób, przy jednoczesnym zapewnieniu gwarancji ochrony praw i wolności jednostki.

Uznając powyższe za wystarczające wskazać należy, że Ministerstwo Zdrowia nie znajduje podstaw do podjęcia prac legislacyjnych w zakresie postulowanym w petycji.

Z wyrazami szacunku

Jakub Bydłoń
Dyrektor
/dokument podpisany elektronicznie/